

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства захисту
довкілля та природних ресурсів
України 19.04.2021 № 258
(у редакції наказу Міндовкілля
06 травня 2025 року № 898)

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ШАЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Шацький національний природний парк (далі – Шацький НПП) створено постановою Ради Міністрів Української РСР від 28.12.1983 № 533 «Про створення Шацького національного природного парку».

Указом Президента України від 16.08.1999 № 992/99 «Про розширення території Шацького національного природного парку» територія Шацького НПП розширена на 16166,6 га і становить 48977 га.

1.2. Шацький НПП розташований на території Ковельського району Волинської області. Територія Шацького НПП включає 22882,5968 га земель, які надані в його постійне користування, а також 26094,4032 га земель інших землекористувачів та землевласників, які входять до його складу.

1.3. Шацький НПП є неприбутковою, бюджетною, природоохоронною, рекреаційною, культурно-освітньою, науково-дослідною установою загальнодержавного значення і входить до складу природно-заповідного фонду України, охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення та використання.

1.4. Шацький НПП є юридичною особою, має самостійний баланс, печатку із зображенням Державного герба України та своїм найменуванням, реєстраційний рахунок у відділенні Казначейства, бланки, штампи та офіційну емблему, що реєструються в установленому порядку.

1.5. У своїй діяльності Шацький НПП керується Конституцією України, Земельним, Лісовим та Водним кодексами України, Законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», «Про наукову і науково-технічну діяльність», іншими нормативно-правовими актами, Проектом організації території Шацького НПП, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів (далі – Проект організації території), а також цим Положенням.

Завдання, науковий профіль, особливості природоохоронного режиму та характер функціонування Шацького НПП визначаються у цьому Положенні.

1.6. Шацький НПП підпорядкований Державному агентству лісових ресурсів України (далі – Держлісагентство).

1.7. Ділянки землі та водного простору з усіма природними ресурсами та об'єктами вилучаються з господарського використання і надаються Шацькому НПП у постійне користування у порядку, встановленому законодавством.

До складу територій Шацького НПП включаються ділянки землі та водного простору інших землевласників та землекористувачів.

1.8. Межі Шацького НПП встановлюються в натурі (на місцевості) відповідно до законодавства. До встановлення меж Шацького НПП в натурі його межі визначаються відповідно до Проекту створення Шацького НПП.

1.9. До складу території Парку входять, зокрема:

ботанічний заказник загальнодержавного значення «Втенський» загальною площею 130 га;

лісовий заказник місцевого значення «Ялинник» загальною площею 83 га;

іхтіологічний заказник місцевого значення «Озеро Соминець» загальною площею 46 га;

ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб-велетень – 1» загальною площею 0,01 га;

ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб-велетень – 2» загальною площею 0,01 га;

ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Сосна і дуб – 1» загальною площею 0,01 га;

ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Сосна і дуб – 2» загальною площею 0,01 га.

1.10. Юридична адреса Шацького НПП: 44021, с. Світязь, вулиця Європейська, 61, Ковельський район, Волинська область.

2. МЕТА СТВОРЕННЯ І ЗАВДАННЯ

2.1. Шацький НПП створено з метою збереження, відтворення та раціонального використання унікальних поліських природних комплексів Шацького поозер'я, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, еколого-освітню та естетичну цінність, посилення охорони водно-болотних угідь міжнародного значення і сприяння розвитку міжнародного співробітництва в галузі збереження біологічного та ландшафтного різноманіття.

2.2. Основними завданнями Шацького НПП є:

охорона та збереження цінних природних та історико-культурних комплексів і об'єктів;

охорона умов відтворення, відновлення чисельності, збереження генофонду рідкісних та типових рослин і тварин;

створення умов для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони заповідних природних комплексів та об'єктів;

проведення наукових досліджень природних комплексів та їх змін в умовах рекреаційного використання, розроблення наукових рекомендацій з питань охорони навколишнього природного середовища та ефективного використання природних ресурсів на його території;

здійснення контролю за дотриманням іншими землекористувачами (землевласниками) та громадянами в межах Шацького НПП вимог законодавства, цього Положення та Проєкту організації території;

проведення екологічної, освітньо-виховної роботи.

3. УПРАВЛІННЯ ПАРКОМ

3.1. Управління Шацьким НПП здійснюється спеціальною адміністрацією (далі – адміністрація). До складу адміністрації входять відповідні наукові підрозділи, служба охорони, екологічної освіти, рекреації, господарського та іншого обслуговування.

3.2. Адміністрацію очолює директор, який призначається на посаду на контрактній основі та звільняється з посади Держлісагентством за погодженням з Міндовкілля відповідно до законодавства.

3.3. Адміністрація Шацького НПП розробляє структуру, штатний розпис, кошторис, виробничо-фінансовий план та подає на затвердження в установленому порядку Держлісагентству.

3.4. Для забезпечення виконання основних завдань та проведення природоохоронних, науково-дослідних, господарських та інших заходів на території Шацького НПП, визначених Проектом організації території, адміністрація Шацького НПП має право:

- створювати в установленому порядку відповідні структурні підрозділи (відділи, лабораторії, природознавчий музей, природоохоронні науково-дослідні ділянки, лісництва тощо) і допоміжні підрозділи (транспорт, зв'язку, інших інженерних мереж, ремонтно-будівельних робіт, заготівлі та переробки деревини й інших природних ресурсів, комунальних служб, виробництва екологічно чистої сільгосппродукції тощо);

- здійснювати в установленому порядку будівництво лабораторних, житлових та господарських споруд, рекреаційних пунктів, кемпінгів, доріг, ліній електропередач, телефонного та радіозв'язку, інших інженерних мереж;

- встановлювати екологічні пости для регулювання інтенсивності відвідування в зонах Шацького НПП в різний період року;

- надавати платні послуги відповідно до законодавства;

- публікувати результати своїх наукових досліджень або оприлюднювати їх іншим способом, у порядку, встановленому законодавством;

- отримувати, передавати та поширювати наукову інформацію із збереженням всіх авторських прав у встановленому порядку;

- здійснювати інші види діяльності, не заборонені законодавством.

3.5. Директор Шацького НПП:

- забезпечує виконання завдань, визначених у пункті 2.2. розділу 2 «Мета створення і завдання» Положення;

- видає у межах своєї компетенції накази;

- представляє Шацький НПП в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, судових органах, підприємствах, установах, організаціях усіх форм власності;

- розпоряджається коштами та майном відповідно до законодавства;

- відповідає за результати діяльності перед Держлісагентством;

- визначає функціональні обов'язки працівників;

- призначає та звільняє з посади першого заступника директора, заступника

директора з наукової діяльності, головного лісничого, головного бухгалтера, головного економіста та уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції за погодженням з Держлісагентством відповідно до законодавства;

здійснює інші повноваження, передбачені законодавством.

3.6. У разі відсутності директора з поважних причин (відрадження, відпустки, хвороба тощо), його обов'язки виконує перший заступник директора.

У разі відсутності головного бухгалтера з поважних причин (відрадження, відпустки, хвороба тощо), його обов'язки виконує заступник головного бухгалтера. Право підпису першого заступника директора та заступника головного бухгалтера оформляється у встановленому законодавством порядку.

3.7. Кадри наукових, інженерно-технічних та інших штатних працівників комплектуються відповідно до вимог законодавства.

3.8. Для вирішення наукових або науково-технічних проблем у Шацькому НПП створюється науково-технічна рада (далі – НТР). Положення про НТР, її склад та порядок діяльності затверджується Держлісагентством.

3.9. Для оперативної роботи і діяльності підприємств, установ та організацій, розташованих на території Шацького НПП, його адміністрація може створювати координаційну раду із представників місцевих органів влади і управління та керівників цих підприємств, установ та організацій.

3.10. Трудовий колектив складають усі працівники Шацького НПП. З метою регулювання виробничих, трудових, соціально-економічних відносин та узгодження інтересів працівників і адміністрації НПП між ними, у відповідності до законодавства, укладається колективний договір, який підписується уповноваженими представниками сторін.

Повноваження трудового колективу реалізуються його загальними зборами і виборним органом.

3.11. Місцеві органи влади, суб'єкти господарювання та громадськість сприяють адміністрації Шацького НПП в збереженні та охороні природних комплексів та виконанні поставлених перед ним завдань.

3.12. Шацький НПП має право: представляти свої інтереси як позивач, відповідач або третя особа в судових органах, укладати від свого імені та відповідно до законодавства контракти, угоди та вчиняти інші юридичні дії із вітчизняними та іноземними об'єднаннями, підприємствами, акціонерними товариствами, організаціями, спілками, інститутами, кооперативами, корпораціями, товариствами, компаніями та іншими юридичними особами, а також із фізичними особами.

4. СТРУКТУРА ТА РЕЖИМ ТЕРИТОРІЇ ПАРКУ

4.1. Територія Шацького НПП розташована в північно-західній частині Волинської області на Головному Європейському вододілі басейнів Чорного і Балтійського морів. Рельєф рівнинний з незначним нахилом поверхні на північ і висотою над рівнем моря 160-180 м. Шацький НПП межує: на північному заході та півночі – з республікою Білорусь, на заході – з Польщею.

Територія включає 23 озера – Шацьке поозер'я, що є однією з найбільших озерних груп Європи. За походженням озера належать до різних генетичних типів, але здебільшого їх утворення пов'язане з карстовими та давніми процесами льодовикового періоду.

Озеро Світязь є найбільшим і найглибшим озером природного походження в Україні. Його площа становить понад 2600 га, а глибина досягає 58,4 м.

4.2. В 1995 році водно-болотні угіддя Шацького НПП в рамках Рамсарської конвенції віднесені до ІВА територій, що мають міжнародне значення як середовище існування водоплавних птахів.

4.3. Рішенням 17-ї сесії Бюро Координаційного Комітету ЮНЕСКО-МАБ від 30.04.2002 Шацькому НПП надано статус Біосферного резервату ЮНЕСКО, а в 2012 році Шацький НПП включено до складу міжнародного трьохстороннього біосферного резервату «Західне Полісся» (Україна-Польща-Білорусь).

4.4. Рішенням Постійного комітету Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування від 18.11.2016 Т-PVS/PA (2016) 12 Шацький НПП включено до Переліку об'єктів Смарагдової мережі у Європі.

4.5. Згідно з функціональним зонуванням на території Шацького НПП встановлюється диференційований режим щодо охорони, відтворення та використання його природних комплексів та об'єктів.

Функціональне зонування території Шацького НПП здійснюється відповідно до Проекту організації території, що затверджується у встановленому порядку Міндовкілля.

На території Шацького НПП з урахуванням природоохоронної, оздоровчої, наукової, рекреаційної, історико-культурної та інших цінностей природних комплексів та об'єктів, їх особливостей встановлюється диференційований режим щодо їх охорони, відтворення та використання згідно з функціональним зонуванням:

- заповідна зона;
- зона регульованої рекреації;
- зона стаціонарної рекреації;
- господарська зона.

Зонування території Шацького НПП враховується в усіх видах землевпорядної, проєктно-планувальної та проєктної документації.

4.5.1. Заповідна зона Шацького НПП – призначена для охорони та відновлення найбільш цінних природних комплексів.

На її території забороняється будь-яка господарська, рекреаційна та інша діяльність, що суперечить її цільовому призначенню, порушує природний розвиток процесів та явищ або створює загрозу шкідливого впливу на її природні комплекси й об'єкти, а саме:

будівництво споруд, шляхів, лінійних та інших об'єктів транспорту і зв'язку, не пов'язаних з діяльністю Шацького НПП, розведення вогнищ, влаштування місць відпочинку населення, стоянка транспорту, проїзд і прохід сторонніх осіб, прогін свійських тварин, пересування механічних, гужових та

інших транспортних засобів (крім транспорту Шацького НПП), за винятком шляхів загального користування, лісосплав, проліт літаків і вертольотів нижче 2000 метрів над землею, подолання літаками звукового бар'єру над її територією та інші види шумового впливу, що перевищують установлені нормативи;

геологорозвідувальні роботи, розробка корисних копалин, порушення ґрунтового покриву та гідрологічного і гідрохімічного режимів, руйнування геологічних відслонень, а також добування піску та гравію в річках та інших водоймах, застосування хімічних засобів боротьби з шкідниками і хворобами рослин і лісу;

усі види лісокористування, проведення рубок головного користування та всіх видів поступових та суцільних рубок, вирубування дуoliaстих дерев а також заготівля кормових трав, лікарських та інших рослин, квітів, плодів, насіння, очерету, збирання грибів;

випасання худоби, знищення та вилов диких тварин, порушення умов їх оселення, гніздування, інші види користування рослинним і тваринним світом, що призводять до порушення природних комплексів;

мисливство, селекційний відстріл тварин, рибальство, лісокультурні роботи, туризм, всі види екскурсій, крім пішохідних, біотехнічні заходи, сінокосіння механізованими засобами, інтродукція нових видів рослин та тварин, проведення заходів з метою збільшення чисельності окремих видів тварин понад допустиму науково обґрунтовану ємність угідь, збирання колекційних та інших матеріалів, крім матеріалів необхідних для наукових досліджень;

порушення режиму прибережних смуг та водоохоронних зон.

Для збереження й відтворення корінних природних комплексів, проведення науково-дослідних робіт та виконання інших завдань у заповідній зоні, відповідно до Проекту організації території у встановленому порядку допускається:

виконання відновлювальних робіт на землях з порушеними корінними природними комплексами, а також здійснення заходів щодо запобігання змінам природних комплексів заповідної зони внаслідок антропогенного впливу – відновлення гідрологічного режиму, збереження та відновлення рослинних угруповань, що історично склалися, видів рослин і тварин, які зникають, тощо;

здійснення протипожежних заходів та вибіркового діагностичного відстрілу диких тварин для ветеринарно-санітарної експертизи, що не порушують режиму заповідної зони;

спорудження у встановленому порядку будівель та інших об'єктів, необхідних для виконання поставлених перед Шацьким НПП у заповідній зоні завдань;

збір колекційних та інших матеріалів, виконання робіт, передбачених планами довгострокових стаціонарних наукових досліджень, проведення екологічної освітньо-виховної роботи;

У разі термінової необхідності, за рішенням НТР Шацького НПП на території заповідної зони можуть проводитися заходи, спрямовані на охорону природних комплексів, ліквідацію наслідків аварій, стихійного лиха, не передбачених Проектом організації території.

Для ліквідації наслідків аварій та стихійного лиха, в результаті яких виникає пряма загроза життю людей чи знищення заповідних природних комплексів, особливо термінові заходи здійснюються за рішенням адміністрації Шацького НПП.

4.5.2. Зона регульованої рекреації Шацького НПП призначена для короткострокового відпочинку та оздоровлення населення, огляду особливо мальовничих і пам'ятних місць.

У цій зоні забороняються:

- рубки лісу головного користування та суцільні санітарні рубки;
- будівництво промислових, господарських і житлових об'єктів, не пов'язаних з його діяльністю;
- розробка корисних копалин, кар'єрів, порушення ґрунтового покриву;
- промислове рибальство, мисливство, промислова заготівля лікарських рослин;
- проїзд і стоянка автомобільного та гужового транспорту, крім шляхів загального користування та спеціально відведених для цього місць;
- організація масових спортивних та туристичних заходів, розміщення наметових таборів, човнових станцій без погодження з адміністрацією;
- розведення вогнищ поза відведеними для цього місцями;
- застосування хімічних засобів боротьби з шкідниками та хворобами рослин і лісу;
- порушення режиму прибережних смуг та водоохоронних зон;
- використання катерів та човнів з двигунами, за винятком спеціальних інспекційної та рятувальної служб;
- інша діяльність, що може негативно вплинути на стан природних комплексів та об'єктів заповідної зони.

У зоні регульованої рекреації дозволяється:

- в установленому порядку проведення ландшафтних рубок догляду за лісом та вибіркового санітарного рубок, спрямованих на формування ландшафтів, відтворення корінних деревостанів та підвищення біологічної стійкості насаджень згідно з Проектом організації території;
- регульований збір грибів, ягід, плодів дикорослих рослин із дотриманням законодавства;
- науковий, науково-дослідний лов риби, любительське та спортивне рибальство в установлені строки й в установленому порядку;
- облаштування туристських маршрутів та екологічних стежок, екологічних постів, природоохоронна пропаганда, короткотривалі туристичні екскурсії, відпочинок населення;

забезпечення потреб Шацького НПП та громадян, які постійно проживають на його території, у сінокосах, випасах, городах і паливі відповідно до діючих нормативів та встановленого порядку.

4.5.3. Зона стаціонарної рекреації – призначена для розміщення готелів, мотелів, кемпінгів та інших об'єктів обслуговування відвідувачів парку.

У зоні стаціонарної рекреації створюються туристські, екскурсійні та прогулянкові маршрути (лінійні, кільцеві, радіальні), обладнуються місця для ночівлі (хижі, бівуачні зупинки) для відпочинку та огляду місцевості.

У цій зоні на спеціально виділених ділянках дозволяється любительське і спортивне рибальство, утилітарна рекреація (збирання грибів, ягід, фотомисливство тощо) під наглядом відповідних служб Шацького НПП.

У зоні стаціонарної рекреації можуть створюватися рекреаційні, туристичні та інші комплекси і об'єкти.

У лісових насадженнях здійснюються ландшафтні рубки догляду та санітарно-оздоровчі заходи в установленому порядку.

У цій зоні забороняється будь-яка господарська діяльність, що не пов'язана з цільовим призначенням цієї функціональної зони або може шкідливо вплинути на стан природних комплексів та об'єктів заповідної зони і зони регульованої рекреації.

4.5.4. У межах господарської зони забороняються рубки головного користування і проводиться господарська діяльність, спрямована на виконання покладених на Шацький НПП завдань, знаходяться населені пункти, об'єкти комунального призначення Шацького НПП, а також землі інших землевласників та землекористувачів, що включені до складу Шацького НПП, на яких господарська діяльність здійснюється з дотриманням вимог та обмежень, встановлених для зон антропогенних ландшафтів біосферних заповідників.

4.6. Охорона, збереження та відтворення водних біоресурсів на озерах Шацького НПП проводиться згідно вимог Проекту організації території та цього Положення.

4.6.1. В межах водних об'єктів Шацького НПП забороняється:

проведення будь-яких робіт, що можуть призвести до порушення гідрологічного режиму озер, за винятком узгоджених у встановленому порядку заходів щодо покращення їх гідрологічного стану;

порушення режиму водоохоронних зон та прибережних смуг;

несанкціоновані роботи, що призводять до змін структури та конфігурації берегової лінії; роботи, що впливають на гідрохімічний (санітарний) стан озер (у тому числі миття транспортних засобів, прання та купання із застосуванням хімічних мийних речовин тощо);

інтродукція без відповідних дозволів у водойми водних рослин та тварин, що не належать до аборигенного комплексу;

знищення, збирання водної рослинності та виїмка ґрунту, за винятком заходів біологічної та технічної меліорації, які проводяться згідно з вимогами законодавства;

перебування на водоймах та в межах водоохоронної зони зі знаряддями і засобами лову водних біоресурсів, що заборонені до використання у озерах Шацького НПП;

лов риби пакидом, гоном, переметами, остями, павуками, із застосуванням «бовтів», освітлювальних приладів, отруйних та вибухових речовин, електроструму, колючих знарядь лову, вогнепальної та пневматичної зброї та іншими знаряддями не передбаченими цим Положенням та Правилами любительського рибальства, затвердженими наказом Мінагрополітики від 19.09.2022 № 700, зареєстрованими в Мініюсті 16.11.2022 за № 1412/38748 (далі – Правила);

вилучення водних біоресурсів, не зазначених у дозволі на їх спеціальне використання;

реєстрація риби під назвою «інша» та «дрібна»;

використання на водоймах катерів та моторних човнів, за винятком транспорту державної служби охорони Шацького НПП та інших державних органів відповідно до законодавства;

користування будь-якими плавзасобами в період заборони на лов риби, за винятком плавзасобів державної служби охорони Шацького НПП та інших державних органів відповідно до законодавства;

зупинка плавзасобів у межах заборонених для рибальства місць (за винятком аварій, туману тощо);

використання плавзасобів без номерних знаків на борту та відповідних документів на плавзасіб;

пересування транспортних засобів кригою в період льодоставу;

здійснення іншої діяльності, яка заборонена в межах Шацького НПП.

4.6.2. Використання водних живих ресурсів у водоймах Шацького НПП здійснюється шляхом загального та спеціального використання.

У порядку загального використання водних живих ресурсів проводиться любительське і спортивне рибальство.

Любительське і спортивне рибальство в межах території Шацького НПП здійснюється відповідно до Правил у зонах регульованої рекреації, стаціонарної рекреації та господарській зоні на спеціально відведених адміністрацією Шацького НПП ділянках, які маркуються відповідними аншлагами.

Здійснення любительського і спортивного лову риби та інших водних живих ресурсів дозволяється тільки в світлий час доби.

Проведення спортивних змагань з рибної ловлі дозволяється за погодженням з адміністрацією Шацького НПП на спеціально визначених водоймах або їх ділянках.

Спеціальне використання водних живих ресурсів в озерах Шацького НПП здійснюється шляхом лову водних живих ресурсів під час науково-дослідного лову.

Лов риби та інших водних живих ресурсів для науково-дослідних цілей може здійснюватися у всіх водоймах Шацького НПП у проміжок часу і

знаряддями лову, визначеними і погодженими у програмах конкретних наукових досліджень за виключенням заповідної зони, де вилучення водних живих ресурсів може здійснюватися виключно у рамках виконання програми Літопису природи, а також відповідних програм проведення дослідного лову водних біоресурсів, виконання робіт передбачених планами довгострокових стаціонарних наукових досліджень відповідно до Проекту організації території Шацького НПП.

Для проведення науково-дослідного лову (крім заповідної зони) можуть залучатися, як співвиконавці, рибодобувні організації із застосуванням для добування водних біоресурсів неводів, сіток, ятерів, мереж.

Незаконно добуті водні живі ресурси, виготовлена з них продукція, знаряддя правопорушень підлягають вилученню в установленому законодавством порядку.

4.7. На територіях регульованої, стаціонарної рекреації та господарської зон забороняється будь-яка діяльність, що призводить або може призвести до погіршення стану навколишнього природного середовища та зниження рекреаційної цінності території.

4.8. У межах Шацького НПП забороняється:

у період розмноження диких тварин, з 1 квітня до 15 червня, проведення робіт та заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою (пальба, проведення вибухових робіт, феєрверків, санітарних рубок лісу, проведення ралі та інших змагань на транспортних засобах);

розорювання або інший спосіб пошкодження, ліквідація природних місць мешкання диких тварин (нір, барлогів, гнізд тощо);

проїзд механічних транспортних засобів, крім доріг загального користування, вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, автомобільних доріг на приватних територіях, крім транспортних засобів;

посадових осіб Шацького НПП, спеціальних підрозділів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів;

посадових осіб виконавчих органів селищних, сільських, міських рад, які здійснюють державний контроль у сфері охорони навколишнього природного середовища, а також правоохоронних органів, аварійно-рятувальних служб, органів та закладів охорони здоров'я, з'єднань військових частин, підрозділів Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, операторів протимінної діяльності під час виконання службових обов'язків;

працівників підприємств, установ та організацій, які здійснюють обслуговування об'єктів інфраструктури, розташованих у межах Шацького НПП.

Землекористувачі та землевласники, на земельних ділянках яких розташований Шацький НПП, та особи, які постійно або тимчасово

проживають у межах його господарської зони, мають право на проїзд механічними транспортними засобами за межами доріг загального користування, вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, автомобільних доріг на приватних територіях, крім територій, визначених Проектом організації території.

4.9. Територія Шацького НПП враховується в усіх видах проєктної та проєктно-планувальної документації.

4.10. Використання природних ресурсів на території Шацького НПП здійснюється у загальному та спеціальному порядках. Загальне використання природних ресурсів здійснюється відповідно до цього Положення, Проекту організації території Шацького НПП та з урахуванням вимог режиму території. Забезпечення додержання режиму території Шацького НПП під час використання природних ресурсів у загальному порядку покладається на його адміністрацію.

4.11. Спеціальне використання природних ресурсів у межах території Шацького НПП здійснюється на підставі дозволів, виданих Волинською обласною державною адміністрацією в межах лімітів, затверджених Міндовкіллям, а водних біоресурсів також за талонами, які реєструються в територіальних органах рибохорони.

4.12. Підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, а також фізичні особи – підприємці, які розташовані на території Шацького НПП (далі – суб'єкти господарювання), здійснюють господарську діяльність на території Шацького НПП згідно з законодавством, Проектом організації території, а також цим Положенням.

4.13. На використання земельної ділянки або її частини в межах території Шацького НПП може бути встановлено обмеження (обтяження) в обсязі, передбаченому законом або договором. Обмеження (обтяження) підлягає державній реєстрації і діє протягом строку, встановленого законом або договором.

5. ОХОРОНА ПАРКУ

5.1. Охорона території Шацького НПП покладається на його службу охорони, що входить до складу служби державної охорони природно-заповідного фонду України.

5.2. Службу державної охорони Шацького НПП (далі – служба держохорони) очолює директор, який несе повну відповідальність за організацію її діяльності та забезпечення додержання режиму території, а також збереження, відтворення та раціональне використання природних комплексів і ресурсів у межах його території.

5.3. Основними завданнями служби держохорони є:

забезпечення додержання режиму охорони Шацького НПП;

попередження та припинення порушень природоохоронного законодавства на території Шацького НПП.

5.4. Повноваження служби держохорони визначаються законодавством.

5.5. Посадові особи служби держохорони Шацького НПП під час виконання службових обов'язків мають право на носіння форми встановленого зразка, табельної зброї та інших спеціальних засобів відповідно до законодавства.

5.6. Правовий і соціальний захист посадових осіб служби держохорони, що здійснюють охорону Шацького НПП забезпечується відповідно до законодавства.

5.8. Державний контроль за додержанням режиму Шацького НПП здійснюється Державною екологічною інспекцією України.

5.9. Громадський контроль за додержанням режиму Шацького НПП здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля.

6. НАУКОВА ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПАРКУ

6.1. Наукова та науково-технічна діяльність на території Парку проводиться з метою вивчення природних процесів, забезпечення постійного спостереження за їх змінами, екологічного прогнозування, розробки наукових основ охорони, відтворення та використання природних ресурсів та найбільш цінних об'єктів, для забезпечення збереження, охорони та відтворення природних комплексів та об'єктів, особливо рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України та міжнародних Червоних списків, дослідження та збереження історико-культурних цінностей за основними напрямками і в порядку, передбаченому Положенням про наукову та науково-технічну діяльність природних і біосферних заповідників та національних природних парків, затвердженого наказом Мінприроди від 29.10.2015 № 414, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18.11.2015 за № 1444/27889.

6.2. Основні напрями наукових досліджень на території Шацького НПП визначаються з урахуванням програм і планів науково-дослідних робіт, що затверджуються Національною академією наук України (далі – НАНУ) та Міндовкілля.

6.3. Основними напрямками наукової та науково-технічної діяльності Шацького НПП є здійснення фундаментальних та прикладних наукових досліджень функціонування екосистем в умовах заповідних режимів, які включають:

ведення Літопису природи;

організацію та здійснення систематичних спостережень (моніторингу) за станом та динамікою природних комплексів та об'єктів, екосистем та клімату;

інвентаризацію об'єктів флори та фауни, рослинних угруповань, природних середовищ (оселищ) та ландшафтного різноманіття тощо;

розроблення наукових рекомендацій (програм, планів дій) щодо збереження і відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослинного і тваринного світу, занесених до Червоної книги

України, до регіональних переліків видів рослин і тварин, що підлягають особливій охороні, та/або до переліків видів рослин і тварин, що підлягають охороні згідно з міжнародними зобов'язаннями, відновлення порушених корінних природних комплексів, гідрологічного режиму, збереження та відновлення рослинних угрупувань, що історично склалися, запобігання проникненню чужорідних видів рослин і тварин, які загрожують екосистемам, середовищам існування або видам, контролю або усунення таких чужорідних видів;

дослідження разом з фахівцями з охорони пам'яток історії та культури історико-культурних цінностей на території Шацького НПП для розроблення рекомендацій щодо поліпшення їх збереження;

підготовку наукових матеріалів та рекомендацій, необхідних для провадження екологічної освітньо-виховної роботи та інших видів діяльності Шацького НПП;

створення та ведення наукових фондів, баз даних, інформаційних систем;

первинний облік кадастрових відомостей щодо територій та об'єктів Шацького НПП.

6.4. Літопис природи Шацького НПП ведеться відповідно до порядку підготовки та програми Літопису природи, затвердженої Міндовкілля разом з НАНУ і є основною формою узагальнення результатів наукових досліджень та спостережень за станом і змінами природних комплексів та об'єктів, виконаних на їх територіях.

Матеріали Літопису природи використовуються для оцінки стану навколишнього природного середовища, розроблення наукових рекомендацій та заходів щодо охорони та ефективного використання природних ресурсів, видів флори та фауни, забезпечення екологічної безпеки тощо.

6.5. Програми (плани дій) щодо відтворення окремих видів рослин та тварин, що занесені до Червоної книги України, розробляються відповідно до Закону України «Про Червону книгу України».

6.6. Наукові дослідження на території Шацького НПП можуть здійснюватися іншими науково-дослідними установами, вищими навчальними закладами, науковими центрами, громадськими науковими організаціями (далі – наукові організації) в межах співпраці та виконання спільних з Шацьким НПП програм і планів науково-дослідних робіт та/або погоджених з адміністрацією Шацького НПП і їх науковими (вченими) або НТР програм і планів науково-дослідних робіт. Проведення науковими організаціями науково-дослідних робіт на території Шацького НПП передбачає подання відповідних звітів про результати досліджень до Шацького НПП, які включаються до Літопису природи, та поточного звіту Шацького НПП.

6.7. В Шацькому НПП формуються наукові, бібліотечні, архівні та музейні фонди, порядок зберігання та використання яких здійснюється відповідно до вимог законодавства.

6.8. Шацький НПП має право виконувати або брати участь у виконанні науково-дослідних робіт на замовлення органів державної влади, установ

НАНУ, наукових кураторів, інших підприємств, установ і організацій, разом з якими можуть створювати спільні навчально-науково-виробничі комплекси.

6.9. Координацію проведення наукових досліджень на території Шацького НПП здійснює, відповідно до законодавства, НАНУ разом з Міндовкілля.

7. ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТНЬО-ВИХОВНА РОБОТА

7.1. У Шацькому НПП проводиться екологічна освітньо-виховна робота з метою цілеспрямованого впливу на світогляд, поведінку і діяльність місцевого населення та відвідувачів стосовно збереження природної спадщини країни, природних комплексів територій та об'єктів Шацького НПП, забезпечення підтримки природоохоронної діяльності Шацького НПП шляхом поширення знань і підвищення обізнаності щодо цінностей біологічної та ландшафтної різноманітності, формування екологічної свідомості та виховання поваги до природи відповідно до Положення про екологічну освітньо-виховну роботу установ природно-заповідного фонду, затвердженого наказом Мінприроди від 26.10.2015 № 399, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11.11.2015 за № 1414/27859.

Для цього в Шацькому НПП використовуються постійні і тимчасові форми інфраструктурного еколого-освітнього облаштування.

7.2. Шацький НПП здійснює екологічну освітньо-виховну роботу за допомогою різних форм діяльності, до яких належать:

- розроблення та виконання спеціалізованих екологічних освітньо-виховних програм, розрахованих на різні категорії учасників;

- надання практичної та методично-консультативної допомоги з питань екологічної освітньо-виховної роботи заінтересованим підприємствам, установам, організаціям і громадянам;

- робота із медіа;

- підготовка та виготовлення власних екологічних освітньо-виховних матеріалів, а також їх поширення через спеціальні видання (листівки, буклети, газети, тощо) з використанням символіки Шацького НПП та розповсюдження соціальної реклами;

- організація присутності Шацького НПП в електронному інформаційному просторі шляхом створення та ведення веб-порталів;

- створення та організація діяльності екологічних освітньо-виховних центрів, музеїв природи, візит-центрів, постійних та мобільних виставок і стендів;

- організація екологічних освітньо-виховних екскурсій облаштованими еколого-освітніми стежками та маршрутами;

- співпраця з громадськими екологічними організаціями, заохочення до волонтерської діяльності, сприяння створенню громадських природоохоронних ініціатив;

- організація та проведення таборів, польових екологічних практик, зборів юних екологів, ботаніків, зоологів, гуртків, учнівських лісництв тощо;

організація і проведення масових природоохоронних та екологічних освітньо-виховних заходів, тематичних науково-практичних заходів (конференцій, форумів, семінарів, навчальних тренінгів, круглих столів, тематичних вечорів, фестивалів, вікторин, олімпіад, екологічних ігор, конкурсів, екскурсій, акцій тощо) за участю громадськості, учнівської та студентської молоді.

7.3. Основними напрямками екологічної освітньо-виховної роботи Шацького НПП є:

ведення освітньо-виховних робіт щодо необхідності збереження природних та історико-культурних цінностей на території Шацького НПП, інших існуючих у регіоні та країні територіях та об'єктах природно-заповідного фонду;

ознайомлення громадян із законодавством, міжнародними конвенціями та договорами/угодами у природоохоронній сфері;

інформування місцевого населення та відвідувачів про діяльність Шацького НПП та забезпечення доступу громадян до публічної інформації;

формування наукових знань, поглядів і переконань, які закладають основи відповідального ставлення до навколишнього природного середовища і, зокрема, територій та об'єктів природно-заповідного фонду України;

створення позитивного іміджу Шацького НПП і забезпечення підтримки природоохоронної діяльності Шацького НПП місцевим населенням та відвідувачами.

7.4. З метою організації екологічної освітньо-виховної роботи в Шацькому НПП створюються окремі структурні підрозділи: відділи, сектори. Структурний підрозділ з екологічної освітньо-виховної роботи може бути об'єднаний з науковим або рекреаційним структурним підрозділом Шацького НПП.

Положення про структурний підрозділ (відділ або сектор) визначає порядок організації екологічної освітньо-виховної роботи Шацького НПП та затверджується її керівником.

7.5. Співпраця з питань екологічної освітньо-виховної роботи Шацького НПП з іншими організаціями та установами здійснюється відповідно до законодавства та в межах спільних програм діяльності.

7.6. У сфері екологічної освітньо-виховної роботи Шацький НПП співпрацює з усіма верствами населення, підприємствами, установами та організаціями усіх форм власності, органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, громадськими та міжнародними організаціями, насамперед з дошкільними, загальноосвітніми, позашкільними, професійно-технічними та вищими навчальними закладами.

8. РЕКРЕАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

8.1. Рекреаційна діяльність на території Шацького НПП здійснюється його спеціальними підрозділами, а також іншими підприємствами, організаціями, установами, фізичними особами-підприємцями на підставі угод з

адміністрацією Шацького НПП відповідно до законодавства в зонах регульованої та стаціонарної рекреації.

8.2. Основними напрямками провадження рекреаційної діяльності на території Шацького НПП є:

створення умов для організованого та ефективного туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з дотриманням режиму охорони природних комплексів та об'єктів;

забезпечення попиту рекреантів на загальнооздоровчий, культурно-пізнавальний відпочинок, туризм, любительське та спортивне рибальство, відповідно до режиму території Шацького НПП тощо;

обґрунтування і встановлення допустимого рівня антропогенного навантаження, у тому числі, зумовленого провадженням рекреаційної діяльності, на територію, природні комплекси та об'єкти Шацького НПП;

організація рекламно-видавничої та інформаційної діяльності, екологічної просвіти серед відпочиваючих, туристів у межах території Шацького НПП;

сприяння формуванню у рекреантів та місцевих жителів екологічної культури, бережливого та гуманного ставлення до національного природного надбання.

8.3. Рекреаційна діяльність здійснюється Шацьким НПП, із забезпеченням:

створення і функціонування рекреаційної інфраструктури;

організації та інфраструктурного облаштування туристичних та екскурсійних маршрутів, еколого-освітніх стежок;

координації діяльності суб'єктів рекреаційної діяльності незалежно від форми власності та підпорядкування з огляду на використання природних та історико-культурних ресурсів у межах територій та об'єктів Шацького НПП;

створення і ведення інформаційного банку даних щодо рекреаційних закладів, які розташовані в межах території Шацького НПП;

участі у вітчизняних і міжнародних науково-практичних конференціях, з'їздах, семінарах, присвячених питанням розвитку рекреації;

вивчення, узагальнення та впровадження вітчизняного і зарубіжного досвіду щодо організації рекреаційної діяльності.

8.4. Шацький НПП:

забезпечує організацію рекреаційної інфраструктури, створення мережі еколого-освітніх та науково-пізнавальних маршрутів, рекреаційних зон для забезпечення сприятливих умов для відпочинку населення та відвідувачів Шацького НПП;

виконує роботи з оцінки рекреаційних ресурсів (природні, історико-культурні, етнографічні тощо);

надає платні послуги, проводить дослідження, пов'язані із забезпеченням провадження рекреаційної діяльності відповідно до законодавства.

9. ФІНАНСУВАННЯ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

9.1. Фінансування заходів, пов'язаних із функціонуванням Шацького НПП.

здійснюється відповідно до законодавства за рахунок коштів загального та спеціального фондів Державного бюджету України. Для цієї мети можуть також залучатися кошти місцевих бюджетів, благодійних фондів, кошти підприємств, установ, організацій, громадян (у тому числі – валюта) та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством.

9.2. Шацький НПП може надавати платні послуги відповідно до законодавства.

9.3. Кошти, отримані в результаті надання платних послуг згідно з Переліком платних послуг, які можуть надаватися бюджетними установами природно-заповідного фонду, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2000 № 1913, є власними коштами Шацького НПП і вилученню не підлягають. Ці кошти використовуються відповідно до законодавства та згідно з кошторисом Шацького НПП, затвердженим Держлісагентством в установленому порядку, зокрема до 50 відсотків зазначених надходжень – на преміювання працівників відповідно до їх особистого внеску в загальні результати роботи під час організації та надання таких послуг.

9.4. Матеріально-технічне забезпечення Шацького НПП здійснюється його адміністрацією в установленому порядку.

9.5. Адміністрація Шацького НПП може встановлювати плату за відвідування території у встановленому законодавством порядку.

10. МАЙНО

10.1 Майно Шацького НПП складають основні, а також інші матеріальні цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі Шацького НПП.

10.2. Майно Шацького НПП є державною власністю і закріплене за ним на праві оперативного управління. Шацький НПП володіє, користується та розпоряджається зазначеним майном, вчиняючи щодо нього дії, що не суперечать вимогам законодавства і цьому Положенню.

10.3. Земля, основні фонди, інше державне майно не можуть бути предметом застави.

10.4. Джерелами формування майна є бюджетні асигнування, спеціальні кошти, фінансова допомога та благодійні внески, пожертвування організацій, установ, громадян та інші надходження, не заборонені законодавством.

10.5. Списання державного майна з балансу може здійснюватися Шацьким НПП тільки в порядку, передбаченому законодавством.

10.6. Збитки, заподіяні Шацькому НПП внаслідок порушення його майнових прав юридичними і фізичними особами, відшкодовуються в установленому порядку, в тому числі за рішеннями суду.

11. ЗВІТНІСТЬ І КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ

11.1. Шацький НПП звітує про свою діяльність перед Держлісагентством

та відповідними органами виконавчої влади в порядку і строки, визначені законодавством.

11.2. Шацький НПП веде бухгалтерський, оперативний облік, складає періодичну, річну та статистичну звітність і подає її в установлені строки відповідно до законодавства.

11.3. Директор та головний бухгалтер Шацького НПП несуть персональну відповідальність за додержання порядку ведення і достовірності бухгалтерського та податкового обліку і звітності.

11.4. Контроль за діяльністю Шацького НПП здійснює Держлісагентство та інші спеціально уповноважені на те органи державної виконавчої влади відповідно до законодавства.

12. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

12.1. Міжнародне співробітництво Шацький НПП здійснює з науковими та природоохоронними установами у галузі охорони і використання територій природно-заповідного фонду, зокрема, обмін науковою інформацією, еколого-освітню та видавничу діяльність, проводить спільні наукові дослідження, бере участь в наукових конференціях та семінарах відповідно до законодавства.

12.2. Шацький НПП проводить та координує дослідження і моніторинг на територіях водно-болотних угідь міжнародного значення та міжнародного трьохстороннього біосферного резервату «Західне Полісся».

13. ЗМІНА МЕЖ, КАТЕГОРІЙ ТА СКАСУВАННЯ СТАТУСУ ПАРКУ

13.1. Зміна меж, категорії та скасування статусу території Шацького НПП проводиться відповідно до законодавства.

14. ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АДМІНІСТРАЦІЇ ПАРКУ

14.1. Припинення діяльності адміністрації Шацького НПП може бути проведено шляхом її реорганізації або ліквідації.

14.2. Ліквідація адміністрації Шацького НПП здійснюється в порядку, передбаченому законодавством.

**Директор Департаменту
природно-заповідного фонду**

Едгар ТОКАР